

Σχολικός εκφοβισμός

Από τη Βικιπαίδεια, την ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια

Ο **σχολικός εκφοβισμός** (αγγλ. *bullying*) είναι ένα φαινόμενο νεανικής παραβατικότητας, που εμφανίζεται σε πολλές χώρες του κόσμου. Ο σχολικός εκφοβισμός αναφέρεται στη χρήση [βίας](#) μεταξύ μαθητών ή συνομηλίκων παιδιών με στόχο να προκληθεί πόνος ή αναστάτωση. Εμφανίζεται με τη μορφή του λεκτικού εκφοβισμού (κοροϊδία, διακρίσεις, σεξουαλικά σχόλια), του κοινωνικού εκφοβισμού (διάδοση φημών, καταστροφή προσωπικών αντικειμένων, απομόνωση από την ομάδα), του σωματικού εκφοβισμού (χτυπήματα, σπρωξιματα, κλωτσιές), του ηλεκτρονικού εκφοβισμού (εκβιασμός μέσω Διαδικτύου και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, μέσω μηνυμάτων στο κινητό τηλέφωνο).

Με βάση τα αποτελέσματα μιας μελέτης που πραγματοποίησε η Εταιρία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου σε συνεργασία με την Παιδαγωγική σχολή του ΑΠΘ, το 25% των μαθητών έχει υποστεί κάποια μορφή εκφοβισμού εντός του σχολικού περιβάλλοντος με συχνότητα δύο ως τρεις φορές το μήνα ή και περισσότερο. Τα αγόρια είναι πιο συχνά θύτες και θύματα εκφοβιστικής συμπεριφοράς, που εμφανίζεται κυρίως στο σχολικό περιβάλλον σε χώρους χωρίς επίβλεψη από τους εκπαιδευτικούς, όπως η αυλή, ο διάδρομος και η τάξη κατά τη διάρκεια του διαλείμματος. Η κατάσταση αυτή μπορεί να επηρεάσει την ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού και τη διαδικασία της μάθησης. Πιο συγκεκριμένα, τα παιδιά που γίνονται θύματα σχολικού εκφοβισμού αρχικά νοιώθουν φόβο, απόγνωση και παρουσιάζουν τάσεις φυγής. Αισθάνονται ότι απειλούνται, τρομάζουν, αρνούνται να πάνε σχολείο και παρουσιάζουν συμπτώματα σχολικής φοβίας. Μπορεί επίσης να γίνουν επιθετικά και νευρικά, ενώ δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις όπου τα ίδια τα παιδιά-θύματα μπορούν να γίνουν θύτες σε άλλα παιδιά ή στα αδέρφια τους στο σπίτι. Από την άλλη μεριά οι γονείς συνήθως δεν αντιλαμβάνονται το πρόβλημα και δηλώνουν άγνοια. Αυτό συμβαίνει γιατί τα θύματα εξομολογούνται το γεγονός του εκφοβισμού συχνότερα σε φίλους τους. Αν όμως οι γονείς εντοπίσουν κάποιο από τα προαναφερθέντα συμπτώματα και υποψιάζονται ότι το παιδί τους έχει πέσει θύμα εκφοβισμού κρίνεται αναγκαίο να προσεγγίσουν το παιδί και να αντιδράσουν απευθυνόμενοι αρχικά στους εκπαιδευτικούς και στις αρμόδιες Διευθύνσεις εκπαίδευσης. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό το παιδί να αισθανθεί ότι έχει στήριγμα τους γονείς του και το σχολείο. Επιπλέον, οι ειδικοί επιμένουν ότι τα παιδιά πρέπει να μη φοβούνται, να έχουν το θάρρος της γνώμης και να μάθουν να «μιλούν».

Με βάση προτάσεις που παρουσιάστηκαν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τονίστηκε η ανάγκη εντοπισμού και επίλυσης των κοινωνικών προβλημάτων που σχετίζονται με τη νεανική εγκληματικότητα. Επισημάνθηκε ακόμα, ο ρόλος των γονέων και των εκπαιδευτικών που καλούνται να ακολουθήσουν ενιαία γραμμή για την αντιμετώπιση της βίας, η ενθάρρυνση των νέων για συμμετοχή τους στα κοινά και στον αθλητισμό, η προβολή σωστών προτύπων συμπεριφοράς, αλλά και η συνεργασία με φορείς που αγωνίζονται για την εξάλειψη της νεανικής παραβατικότητας.**el:Σχολικός εκφοβισμός**

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΜΠΑΝΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ

Ο σχολικός εκφοβισμός δεν είναι καινούργιο φαινόμενο: □ υπάρχει εδώ και γενιές, σε διάφορες μορφές. □ Το 1999 ο Τιμ Φιλντς, γνωστός Βρετανός ακτιβιστής κατά του εκφοβισμού, περιέγραψε το φαινόμενο σαν «...μία παθολογική ανάγκη να επιδεικνύεις επιθετικότητα και η οποία επιτυγχάνεται μέσω μίας επίδειξης ανεπάρκειας (κοινωνική, προσωπική, διαπροσωπική, συμπεριφορική, επαγγελματική), μια ανεπάρκεια που προβάλλεται

πάνω στους άλλους □ μέσω ελέγχου και υποταγής (κριτική, αποκλεισμός, απομόνωση κ.α.). □ Ο εκφοβισμός συντηρείται λόγω αποποίησης ευθυνών (άρνηση, αλληλοκατηγορίες, πρόφαση θυματοποίησης) και διαιωνίζεται από ένα κλίμα φόβου, άγνοιας, αδιαφορίας, σιωπής, άρνησης, δυσπιστίας, εξαπάτησης, υπεκφυγών, ανοχής και επιβράβευσης του εκφοβιστή.»

Τα τελευταία χρόνια ειδικοί στο χώρο της προστασίας των παιδιών και των δικαιωμάτων τους έχουν αρχίσει και αναγνωρίζουν την συναισθηματική, ψυχολογική, και σωματική βλάβη που μπορεί να συμβεί εξαιτίας του σχολικού εκφοβισμού. □ Παρόλο που έχει γίνει μεγάλη προσπάθεια να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού σε πολλά κράτη, ο κόσμος θεωρεί ότι το πρόβλημα υπάρχει μόνο στο χώρο του σχολείου και ότι δεν έχει μακροπρόθεσμες συνέπειες για το θύμα ή τον θύτη. □

Έχουν γίνει □ προγράμματα για τον εκφοβισμό αλλά τα περισσότερα έχουν εστιάσει σε ένα □ από τα ανακλύπτοντα ζητήματα και δεν έχουν δώσει μία ομοιόμορφη Ευρωπαϊκή λύση για το πρόβλημα στις διάφορες μορφές του.

Ο στόχος του προγράμματος είναι να διαπιστώσει αν υπάρχουν κοινά σημεία μεταξύ των κρατών-μελών στις περιπτώσεις που συμβαίνει ο εκφοβισμός, καθώς και μεταξύ των θυμάτων και των θυτών. □ Μέσω έρευνας στο χώρο του bullying, οι συνεργαζόμενοι φορείς

θέλουν να αξιολογήσουν τη βάση γνώσης του ζητήματος του εκφοβισμού στις διάφορες περιπτώσεις και να ευαισθητοποιήσει τις ομάδες-στόχους: □ παιδιά, νέους, γονείς κι εκπαιδευτικούς. □ Συμπεριλαμβάνοντας μια δημόσια εκστρατεία, η τελευταία φάση του προγράμματος θα ευαισθητοποιήσει το ευρύ κοινό όσον αφορά το συναισθηματικό, ψυχολογικό και φυσικό κόστος του bullying κι θα ενθαρρύνει πολιτική μηδενικής ανοχής προς το πρόβλημα.

Αν και πολλά κράτη-μέλη έχουν φόρουμ που ασχολούνται με το bullying, ο στόχος αυτού του προγράμματος είναι να δημιουργήσει □ ένα εθνικό σημείο αναφοράς □ σε κάθε κράτος-μέλος, έναν ενιαίο χώρο για το bullying για το κοινό, για γονείς και καθηγητές, αλλά κυρίως για τα παιδιά. □ Έτσι, το πρόγραμμα θα δώσει στα παιδιά έναν ασφαλή χώρο μέσα στον οποίο μπορούν να μαθαίνουν για τον εκφοβισμό, να μιλούν εμπιστευτικά με ειδικούς για το ζήτημα, για το που λαμβάνει χώρα, πως να το αντιμετωπίσουν, κι μέσω ηλεκτρονικών εφαρμογών πως να προστατεύουν τον εαυτό τους από το bullying.

Γενικός Στόχος

Ο στόχος του έργου συνίσταται στη δημιουργία μίας ενιαίας απάντησης στην καταγραφή και διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού σε όλες τους της μορφές και μιας Ευρωπαϊκής πλατφόρμας για την ενημέρωση

παιδιών, γονέων, εκπαιδευτικών και κάθε ενδιαφερόμενου για το πρόβλημα.

Τελικά το κοινό των 6 καρτών που συμμετέχουν θα γνωρίζουν από πού μπορούν να λάβουν πληροφόρηση για το σχολικό εκφοβισμό καθώς και αξιόπιστη διαθέσιμη βοήθεια σε όλες τις γλώσσες των παραπάνω χωρών από τηλεφωνικές γραμμές ή το Διαδίκτυο.

Αναλυτικοί στόχοι

Ο Σχολικός Εκφοβισμός αν και παραδοσιακά θεωρείται σαν συμπεριφορά που συναντάται μεταξύ παιδιών και συνήθως στο σχολικό περιβάλλον πρόσφατα παρουσιάζει και νέες μορφές όπως ο διαδικτυακός εκφοβισμός που λαμβάνει ολοένα και ευρύτερες διαστάσεις.

Οι δράσεις του έργου περιλαμβάνουν:

- Διενέργεια έρευνας σε ευρωπαϊκό επίπεδο που καλύπτει τις 6 χώρες του εταιρικού σχήματος. Το ερωτηματολόγιο της έρευνας απευθύνεται σε 18.000 μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και θα συμπληρώνεται ηλεκτρονικά μέσω του Διαδικτυακού τύπου του έργου.
- Δημιουργία Διαδικτυακού τύπου που θα λειτουργήσει σαν Εθνικό Σημείο Αναφοράς για το πρόβλημα του Σχολικού Εκφοβισμού με αντικείμενο την ευρεία και σταθερή πληροφόρηση κάθε ενδιαφερόμενου και την παροχή άμεσης συμβουλευτικής βοήθειας σε μαθητές, εκπαιδευτικούς και γονείς μέσω των εξειδικευμένων γραμμών βοήθειας και άλλων διαδραστικών τρόπων επικοινωνίας.
- Δημιουργία Διαδραστικού Εκπαιδευτικού Εργαλείου με στόχο την αναβάθμιση των διαδικασιών διαχείρισης του προβλήματος μέσα στο σχολικό περιβάλλον με την άμεση συμμετοχή των μαθητών
- Σχεδιασμός και υλοποίηση Ευρωπαϊκής Καμπάνιας κατά του Σχολικού Εκφοβισμού. Στο πλαίσιο της καμπάνιας θα δημιουργηθεί πληροφοριακό υλικό, υλικό ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης και θα πραγματοποιηθεί συντονισμένη ταυτόχρονη δράση και στις 6 χώρες του προγράμματος στην κατεύθυνση της θεσμοθέτησης της Ευρωπαϊκής Ημέρας κατά του Σχολικού Εκφοβισμού.

1056 γραμμή βοήθειας για παιδιά

Στην Εθνική Τηλεφωνική Γραμμή για τα Παιδιά SOS 1056 καλούν πολλά παιδιά που βιώνουν δυσκολίες και προβλήματα στην καθημερινότητα τους.

Ανάμεσα τους και παιδιά που βιώνουν σχολική βία ή σχολικό εκφοβισμό, παιδιά που ασκούν σχολική βία ή σχολικό εκφοβισμό ή παιδιά που ανησυχούν για κάποιον συμμαθητή τους και λαμβάνουν συμβουλές και κατευθύνσεις για το πώς να διαχειριστούν αυτό το φαινόμενο από όποια πλευρά το βιώνουν.

Μπορείς να καλέσεις από κινητό χωρίς μονάδες, από καρτοτηλέφωνο χωρίς κάρτα ή από το σπίτι χωρίς να χρεωθείς και οι κλήσεις είναι ανώνυμες και εμπιστευτικές.

Η Γραμμή λειτουργεί 7 ημέρες την εβδομάδα, 24 ώρες τη μέρα και απαντούν κοινωνικοί λειτουργοί ή ψυχολόγοι.

1056 Γραμμή βοήθειας για γονείς

Το επιστημονικό προσωπικό της Εθνικής Τηλεφωνικής Γραμμής για τα Παιδιά SOS 1056 απαντά, συμβουλεύει και δίνει τις απαραίτητες κατευθύνσεις σε γονείς που αναζητούν βοήθεια και στήριξη σε προβλήματα που αφορούν τα παιδιά τους.

Μεγάλο μέρος των κλήσεων αφορά σε γονείς που το παιδί τους εκφοβίζει άλλα παιδιά, γονείς που το παιδί τους είναι θύμα σχολικού εκφοβισμού ή γονείς που τα παιδιά τους έγιναν μάρτυρες ενός τέτοιου περιστατικού.

Η Γραμμή είναι στελεχωμένη από κοινωνικούς λειτουργούς και ψυχολόγους , οι κλήσεις είναι δωρεάν και ανώνυμες και λειτουργεί καθημερινά και σε 24ωρη βάση.